

#KivaKunHuomaat -oppituntirunko yläkouluun

Tunnin tavoitteet: Tunnistaa Punaisen Ristin tunnukset, tietää Punaisen Ristin perustehtävät, tietää ja tunnistaa Suomen Punaisen Ristin nuorille tarjoamat auttamiskanavat, Tietää että Punaisen Ristin toiminta perustuu seitsemään periaatteeseen, oivaltaa että toisten huomioimiseen liittyy kulttuurisia tapoja ja tottumuksia, ymmärtää toisen huomioimisen ja huomatuksi tulemisen merkityksen, tietää ja osaa nimetä tekoja, joilla osoittaa huomiota, haluaa olla hyvä tyyppi.

Linkki Punaisen Ristin esittelyvideoon tunnin alkuun:

<https://www.youtube.com/watch?v=qSzjYXZxX3A>

tai

<https://gallery.moovly.com/video/c9611fc6-7cfe-4650-9126-55cc6e2cbfbc>

Linkki itse Prezi-esitykseen: <https://prezi.com/p/zouu6kbckw2a/>

Laita esittelyvideo Punaisen Ristin toiminnasta pyörimään taustalle oppilaiden tullessa luokkaan sisään. Videota ei tarvitse varsinaisesti katsoa, vaan se voi pyöriä taustalla.

1. Punainen Risti ja tunnus

Kysymys: Olette varmasti nähneet näistä tunnuksista ainakin yhden, osaatteko sanoa missä?
Siirry kuvaan.

- Esimerkiksi: ensiapulaukussa, ambulanssissa, televisiossa, keräyslippaassa, mainoksissa, kampanjoissa, konserteissa jne.

Kysymys: Miksi on olemassa kolme eri tunnusta?

Punainen Risti, Punainen Puolikuu ja Punainen Kristalli; risti tulee Sveitsin lipusta (Punaisen Ristin perustaja Henry Dunant oli sveitsiläinen). Joskus se saatetaan virheellisesti liittää uskontoon, vaikka järjestön toiminta ei perustu mihinkään uskontoon, vaan auttamiseen. Tämän vuoksi joissakin maissa käytetään puolikuuta, kristalli taas on luotu neutraalimmaksi tunnukseksi.

Siirry nuolella kuvaan

Esimerkkinä Somalian, Argentiinan, Syyrian ja Filippiinien Punaisten Ristien ja Punaisten Puolikuiden tunnuksia.

Siirry nuolella kuviin

Kysymys: Mitä luulette, miksi tunnus on näin näkyvästi esillä?

- Tunnuksen tarkoitus on toimia **suoja-merkinä**.
- Merkillä suojattu ei koskaan ole aseistautunut vaan aina paikalla auttamassa.

Kuvat: Tunnus suojaa.

- Ensimmäisessä kuvassa merkki näkyy vesikanisterissa Filippiineillä vuonna 2014.

Punainen Risti

- Toisessa kuvassa on Punaisen Ristin kenttäsairaala.
- Kolmannessa kuvassa on Syyrian Punaisen Ristin vapaaehtoisia auttajia.
- Neljännessä kuvassa avustuslaiva Libyaan.
- Viimeisessä kuvassa vapaaehtoisten festaripäivystystyötä Tampereen Blockfesteillä.

Tunnuksen alla työskentelevät ovat ainutlaatuisessa asemassa, saadessaan tuottaa apua alueille, joihin muut tahot eivät pääse, tämän mahdollistaa **puolueettomuus**, yksi periaatteistamme.

Tunnusta kantavat eivät voi kantaa asetta eivätkä tehdä mitään muitakaan sotatoimia, heihin kohdistuva väkivalta on sotarikos.

Dia vaihtuu nuolesta

Mistä auttaminen alkoi?

Voit näyttää videon TAI halutessasi kertoa tarinan lyhyesti. Videon voi ohittaa nuolella.

Video: Story of an Idea, **Näytä vain kohtaan 2:45 asti!** (Kun ICRC mainitaan ja tunnus näytetään videolla) <https://www.youtube.com/watch?v=QeKVtWrELYI>

Punainen Risti syntyi, kun sveitsiläinen Henry Dunant matkusti sota-alueella Pohjois-Italiassa 1859 ja hankki vapaaehtoisia auttamaan sodan uhreja ja perusti sairaalan kirkkoon. Hänelle syntyi halu auttaa haavoittuneita **riippumatta sotivasta puolesta**, ja muutama vuosi myöhemmin kokoontui ensimmäistä kertaa Punaisen Ristin komitea.

Nykyään päätehtävänä on maailmanlaajuinen avustustyö ja pysyvän rauhan turvaaminen. Punainen Risti auttaa niitä jotka eniten tarvitsevat apua, tukee kansojen välistä yhteistyötä ja suojelee ihmisarvoa ja elämää.

Toimintaa Suomessa

Suomen Punainen Risti perustettiin vuonna 1877 nimellä Yhdistys haavoitettujen ja sairasten sotilasten hoitoa varten. Nyt jo yli 140 vuotta!

Kysymys: Tiedätkö muuten, mitä kaikkea Punainen Risti nykyään Suomessa tekee?

- Kuva 1: Yhdysvaltojen Suomen Punaiselle Ristille lahjoittamia polkupyöriä, jotta terveysisaret pääsevät auttamaan ihmisiä paremmin. Yhdysvallat lahjoitti 500 polkupyörää Suomen Punaisen Ristin käyttöön vuonna 1946.
- Kuva 2: Zimbabwesta, jossa SPR jakoi vapaaehtoisille terveystutuksen lopuksi pyörät, joiden avulla he pääsevät liikkumaan kylästä kylään kertomassa esimerkiksi malariasta ja HIV:stä. **Suomikin on siis ollut tilanteesta riippuen avun antaja ja saaja.**

- Kuva 3: Punaisen Ristin henkisen tuen vapaaehtoiset olivat auttamassa Turun puukotustapahtuman jälkeen.
- Kuva 4: Ystävätoiminnassa on Suomessa mukana 9000 vapaaehtoista ystävää ja 32 000 ystävän saanutta ihmistä.
- Kuva 5: Ensiapupäivystystä erilaisissa tapahtumissa vapaaehtoisten voimin.

→ Eli autetaan, missä apua tarvitaan.

Dia vaihtuu

Nuorten Turvatalot ja Sekasin-chat

Apua myös nuorille:

Video: Turvatalot (Vantaan Turvatalolta)

Nuorten turvatalot auttavat eri elämänvaiheissa olevia nuoria ja heidän perheitään arjen pulmissa ja kriiseissä. Nuorten turvatalot sijaitsevat Espoossa, Helsingissä, Vantaalla, Tampereella ja Turussa. Lisäksi turvatalot auttavat valtakunnallisesti puhelimitse (soittamalla turvatalon päivystysnumeroon, jonka löydät turvatalojen nettisivuilta) ja verkossa (sekasin247.fi).

Turvatalojen omat nettisivut:

<https://www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/nuorten-turvatalosta>

Dia vaihtuu

Nuorille kohdennettua keskusteluapua tarjoaa Sekasin- chat, jossa myös turvikset ovat mukana. Siellä voit keskustella 24/7. Sivusto löytyy linkin takaa <https://sekasin247.fi/>

Dia vaihtuu

Periaatteet

Punaisella Ristillä on 7 periaatetta: puolueettomuus, ykseys, riippumattomuus, inhimillisyys, yleismaailmallisuus, tasapuolisuus ja vapaaehtoisuus.

Periaatteet ohjaavat kaikkea toimintaamme, myös sen miksi olemme täällä tänään juttelemassa kohtaamisesta. Suomessa ei ole sotaa tai katastrofeja, mutta myös meillä on apua tarvitsevia ihmisiä, moni kokee mm. syrjintää tai yksinäisyyttä.

Dia vaihtuu

Miksi täällä tänään?

Punaisen Ristin teettämän tutkimuksen mukaan:

- ➔ ”Jopa noin **65 %** suomalaisista kokee, että Suomessa ei oteta riittävästi kontaktia vieraisiin ihmisiin”.
- ➔ ”Yli **90 %** suomalaisista uskoo, että yksinäisyyttä voidaan vähentää sillä, että jutellaan kanssaihmisille tai huomioidaan heitä muuten”.

*Halutessasi voit kertoa lisätietoa tutkimuksesta näyttämällä linkin takana olevaa nettisivua. Tutkimustulokset avaavat ja perustelevat tunnin tarpeellisuutta ja hyötyä sekä antavat konkreettista kosketuspintaa tunnin aiheeseen.

- ➔ *”Avun tarjoaminen ja muutaman sanan vaihtaminen ovat pieniä tekoja, joita kuka vain voi tehdä.”*
- ➔ *”Toisen näkemisellä ja kohtaamisella voidaan vähentää yksinäisyyttä. Samalla luodaan myönteistä ja välittävää ilmapiiriä”*
- ➔ Linkki tutkimukseen:
<https://www.punainenristi.fi/uutiset/20170206/suomalaiset-uskovat-etta-toisen-huomaaminen-vahentaisi-yksinaisyytta>

Dia vaihtuu

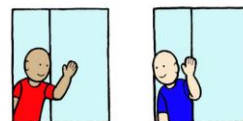
2. Onks noloo?

Video: ”Onks noloo moikata tuntemattomia?”

(Yle, Summeri)

Dia vaihtuu

Moikkaisitko?

Kysymys: Mitä mieltä itse ootte, ketä kuuluu moikata?

Dia vaihtuu

Pohditaan luokan kanssa henkilöitä ja tilanteita, joissa moikkaamista joutuvat ehkä punnitsemaan. Esimerkkien avulla voidaan herätellä keskustelua moikkaamisen tai moikkaamatta jättämisen syistä.

Pyydä luokkaa vastaamaan viittaamalla (joka esimerkin kohdalla erikseen):

Kysymys: Kuka teistä moikkaa?

- Koulun siivoojaa
- Isoveljen kaveria
- Opettajaa koulun ulkopuolella
- Bussikuskia
- Äidin kaveria
- Naapuria

Pohditaan yhdessä perusteluja: Miksi moikkaat? Miksi et?

Punainen Risti

Jos luokka on hyvin mukana, voidaan tästä keskustella heti yhdessä. Jos he eivät ole kovin aktiivisia, he voivat jutella parin kanssa ensin hetken (1-2 min.) ja sitten yhteisesti.

Dia vaihtuu

Muita tapoja huomata toinen?

Ohjeista:

- **Muodostakaa parit** (lähellä istuvan kanssa). Samat parit voivat jatkaa kuin edellisessä tehtävässä.
- **Pohtikaa 2-3 minuutin ajan erilaisia tapoja huomioida toinen**, jos tervehtiminen on liian ”vahva” teko. Yrittäkää keksiä ainakin kolme tapaa huomata toinen.

Käykää yhdessä keskustellen vastauksia läpi.

➔ hymyileminen, silmiin katsominen, nyökkäys yms.

Suomalaiset ja kohtaaminen

Me suomalaiset emme ole ainakaan tunnetusti kovin rohkeita kohtaamaan toisiamme. Vaikka tämä onkin toki stereotypia, saattaa meistä moni tunnistaa itsensä seuraavista tilanteista.

Finnish Nightmares -sarjakuvat esittelevät huumorin keinoin suomalaisille ominaisia ”painajaisia” jotka liittyvät toisten kohtaamiseen, käyttäytymiseen julkisissa tiloissa ja mm. kommunikointiin.

Kuvat zoomautuvat yksitellen.

Kysymyksiä:

Onko tuttua? Kuinka moni voi tunnistaa itsensä näistä tilanteista?

Miksi luulette, että me suomalaiset joskus toimimme näin?

Dia vaihtuu

Suomalaiset hississä

Tässä toinen esimerkki kohtaamisen hankaluudesta...

Video: stand-up-koomikko Sami Hedberg kuvailee suomalaisten tapaa vaivaantua hississä tuntemattoman kanssa.
<https://www.youtube.com/watch?v=bsemmZq17dg>.

Kysymys: Onko tämä tuttu tilanne? Miksi meidän on joskus niin hankalaa olla hississä vieraiden ihmisten kanssa?

➔ Esim. henkilökohtainen tila

3. Huomaamatta jättäminen on teko, joka tuntuu

Toisen ihmisen huomaaminen on teko. Huomaamatta jättäminen on myös teko. Toisen ihmisen arvon tunnustaminen edellyttää, että hänet edes nähdään. Jos ei olla näkevinään, tehdään perustavanlaatuinen teko.

Huomaamatta jättäminen on teko, joka voi satuttaa enemmän kuin sylkäisy tai lyönti. Toisen huomaamisen osoittaminen jollain teolla on tärkeää. Teko voi olla niinkin pieneltä tuntuva kuin ilme, mutta sen vaikutus on hyvin suuri.

Toteutus arvojanan tyyliin **tunnejanalla**.

Ohjeistus: Kuvitelkaa luokka janaksi, jonka esim. tauluseinä edustaa tunnetta "Tuntuisi kurjalta" ja takaseinä tunnetta "Ihan fine". **Asetu väittämien kohdalla siihen kohtaan janaa, joka edustaa omaa ajatustasi/tunnettasi.**

Jokaisen väittämän/tilanteen jälkeen (kun oppilaat ovat asettuneet janalle) voitte joko keskustella heti yhdessä tai oppilaat voivat keskustella lähellä olevien kanssa: **Miksi seisot juuri siinä kohdassa janaa? Onko sinulla kokemuksia vastaavasta tilanteesta?**

Tilannekuvauksia on yhteensä 4, mutta voitte käydä läpi vähemmänkin väitteitä jos aikaa on vähemmän. Tilanteen mukaan.

1: Kerrot pieleen menneestä kokeesta isälle/äidille, joka keskittyy lempisarjaansa ja vastaa sulle vain "hmm"

2: Kaverisi tulee käytävällä vastaan, mutta ei moikkaa tai katso silmiin.

3: Jos kysyisit luokan Whats up ryhmässä läksyjä, mutta kukaan ei vastaisi sinulle.

4: Huomaat instasta, että kaverisi ovat olleet leffassa mutta eivät pyytäneet sua mukaan.

Jos keskustelu lähtee hyvin vauhtiin, voi tämän teeman pohtimiseen käyttää rauhassa aikaa!

Dia vaihtuu

4. Hyvä tyyppi? Ei niin vaikeeta

Punainen Risti

Toisille on helppoa olla kiva, homma ei ole rakettitiedettä ☺

Näillä vinkeillä pääsee jo tosi pitkälle:

Tässä esitellään konkreettisia tekoja ja tapoja huomata toinen. Teot ovat jokseenkin itseselitteisiä, eivät vaadi suurempaa avaamista.

1. Tervehdi ja hymyile

2. Kiitos ja anteeksi

(voit kysyä luokalta, miksi nämä sanat ovat meille usein niin kovin vaikeita...)

3. Jutustele ja kiinnostu

(eli keskity ja kuuntele ihmisiä, kun he puhuvat sulle ☺)

4. Tarjoa apua, tee tilaa

(voit kysyä luokalta, mitä tilan tekeminen voisi tässä kohtaa tarkoittaa? –>

Esim. sitä, ettei ole yksin koko ajan äänessä ja esillä)

5. Kiva teko kiertoön!

Pyydä oppilaita valitsemaan taas pari (voi hyvin olla sama pari kuin edellisissä tehtävissä).

Miettikää 1-2 pientä tekoa, joilla voisi koulussa huomata toisen positiivisesti.

Anna aikaa 5 minuuttia.

Käykää kirjaamassa omat ehdotuksenne taululle. Kaikki voivat mennä taululle samaan aikaan kirjaamaan ehdotuksiaan.

Käykää hetki läpi ehdotuksia. **Äänestäkää** ehdotuksista luokan mielestä paras **teko!** Tukkimiehen kirjanpidolla tai viittaamalla.

Dia vaihtuu

Haaste!

➔ Sopikaa, että kaikki toteuttavat valittua tekoa seuraavan viikon ajan.

Ohjeista opettajalle tunnin jälkeen, että hän palaisi aiheeseen noin viikon päästä. Oliko tekoa vaikea toteuttaa? Miltä se tuntui? Miten kivaan tekoon/huomaamiseen reagoitiin?

Uudelle viikolle voidaan valita uusi teko ja toteuttaa sitä samalla tavalla kuin aikaisemmalla viikolla.

Kiitokset

Kiitä oppilaita ja pyydä palautetta peukulla ☺

Kehota seuraamaan meitä somessa @SPRnuoret ja tägäämään #SPRnuoret